

2. VÝZKUM

2.1 Cíl a hypotézy šetření

Jak jsem již uváděli, informační gramotnost je určitá potřebná úroveň funkční gramotnosti (znalosti a dovednosti, které jsme získali formálním, neformálním a informálním vzděláváním, a které jsme schopni použít ve svém profesním, ale i osobním životě), obohacená o schopnost práce s informačními a komunikačními technologiemi.

Pokud se podíváme na inzerci volných pracovních míst, jako jeden ze základních požadavků kvalifikované pracovní síly je znalost práce na PC. Počítač se stal nepostradatelným pomocníkem snad ve všech oblastech lidského života u nás, profesní oblast nevyjímaje. Proto se dá předpokládat, že řada uchazečů o práci již běžně umí, alespoň na základní uživatelské úrovni, pracovat s počítačem.

Informační gramotnost je prostě velmi aktuální dovednost, ba dovolíme si říci, že se stala jednou z klíčových kompetencí, která zahrnuje integrované schopnosti a dovednosti, které lze uplatňovat v rozmanitých profesích, ale i v osobním životě.

Ovšem pak je tu ještě zmiňovaný průzkum společnosti TNS Factum o schopnosti práce s počítačem u nás. Z toho v podstatě vyplynulo, že požadované testové úkoly, které měly odhalit úroveň počítačové gramotnosti respondentů, bylo schopno splnit jen 27 % ekonomicky aktivní populace. Vzhledem k tomu, že to byly jednoduché úkoly definované jako základní požadavky nutné pro uplatnění na trhu práce, je to slabý výsledek.

Jak je to tedy vlastně s tou nutností umět pracovat s počítačem, abych získal(a) práci?

Rozhodli jsem se tedy zaměřit na vliv znalosti práce na PC na uplatnění na trhu práce. Chtěli jsme být také co nejvíce konkrétní ve vymezení našeho výzkumného souboru. Neoptimálnější pro zjištění toho, co opravdu chceme, bylo zaměřit se na rekvalifikace v rámci úřadu práce, který nabízí možnost získat znalosti v práci na PC. Náš výběr jsme ještě více zúžili, a to sice na rekvalifikace v rámci Úřadu práce

v Břeclavi. Jde tedy o oblast Jihomoravského kraje, konkrétně okresního města Břeclavi a její spádové oblasti, která spadá pod kompetence zmíněného Úřadu práce v Břeclavi.

Zaměřili jsme se na uchazeče o zaměstnání, kteří absolvovali v době své nezaměstnanosti rekvalifikační kurz Základy obsluhy práce na PC, který byl realizován Úřadem práce v Břeclavi v letech 2002 a 2003.

Cílem našeho výzkumného šetření bylo zjistit vliv absolvování rekvalifikačního kurzu Základy obsluhy PC, kterého se zúčastnili nezaměstnaní muži a ženy, na uplatnění na trhu práce v okrese Břeclav v letech 2002 a 2003.

Stanovili jsem si tyto výzkumné hypotézy:

- *Rekvalifikační kurz absolvovalo více žen než mužů.*
- *Rekvalifikační kurz více absolvovali lidé ve věku 36 let a starší.*
- *Absolventi se středoškolským vzděláním do věku 25 let se méně rekvalifikovali než absolventi stejného vzdělání starší 36 let.*
- *Absolventi v mladších věkových skupinách (18 – 35 let) se více uplatnili na trhu práce než absolventi ve starších věkových skupinách (36 – 55 let).*
- *Po absolvování rekvalifikačního kurzu byli muži v získání zaměstnání úspěšnější než ženy.*

2.2 Soubor respondentů

Úřady práce organizují rekvalifikaci v případech, kdy struktura poptávky trhu práce neodpovídá struktuře nabídky a případná rekvalifikace umožňuje nové nebo další uplatnění ve vhodném zaměstnání.

Rekvalifikací se rozumí změna dosavadní kvalifikace uchazeče, získáním nových znalostí a dovedností umožňující jeho pracovní uplatnění ve vhodném zaměstnání. Za rekvalifikaci se nepovažuje studium na středních a vysokých školách, ani nástavbové formy studia.

Rekvalifikace se provádí na základě uzavřené písemné dohody mezi ÚP a uchazečem o zaměstnání, ve které jsou stanoveny podmínky, za nichž bude rekvalifikace provedena (vyhl. č. 21/1991 Sb. ve znění vyhl. č. 324/1992 Sb.).

ÚP hradí uchazeči o zaměstnání kurzovné v plné výši a dle finančních zdrojů může přispět na ostatní náklady (stravné, nocležné, cestovné).

Obecně jsou organizovány dva druhy rekvalifikací:

- **specifické**, na konkrétní profesi s příslibem zaměstnání od zaměstnavatele,
- **nespecifické**, kdy bez příslibu konkrétního zaměstnání je účastník rekvalifikace školen na získání dovedností, které zvýší jeho uplatnitelnost na trhu práce.

Základním souborem respondentů v našem výzkumu jsou uchazeči o zaměstnání, kteří byli registrováni na Úřadu práce v Břeclavi v letech 2002 a 2003.

Výběrovým souborem jsou ti z nich, kteří nastoupili do rekvalifikačního (nespecifického) kurzu Základy obsluhy PC a úspěšně jej dokončili.

Celkem to bylo 102 úspěšných absolventů tohoto rekvalifikačního kurzu v roce 2003 a 91 absolventů za rok 2002.

2.3 Metoda a její zdůvodnění

Výzkumnou metodu, kterou jsme si zvolili vzhledem k tématu výzkumu, je obsahová analýza textu. Přesněji jde o sekundární analýzu dat, které nám poskytl Úřad práce v Břeclavi.

Díky ochotě ředitelství a pracovníků Úřadu práce v Břeclavi, jsme mohli nahlédnout do interních materiálů, které se týkaly rekvalifikačního kurzu Základy obsluhy PC, a mohli jsem zpracovat tyto materiály.

Na základě zpřístupněných formulářů uchazečů jsem jejich obsahovou analýzou mohli zpracovat věkovou strukturu uchazečů, která se na úřadu práce nedělá. Na podkladu vytvořené věkové struktury a pohlaví jsme mohli určit úspěšnost uplatnění na trhu práce po absolvování rekvalifikačního kurzu.

2.4 Interpretace výsledků šetření

Nejdříve bychom rádi uvedli údaje, které jsme zjistili v základním třídění materiálů o absolventech rekvalifikačního kurzu. Poté budou následovat údaje, na základě kterých potvrzujeme nebo vyvracíme výzkumné hypotézy, které jsme si stanovili na začátku výzkumu. Ke každé interpretaci přidáváme tabulku a grafické vyjádření skutečnosti. Pokud jde o procenta úspěšnosti a jiné procentuální údaje, tak jde samozřejmě o relativní čísla.

Rok 2003: Celkové údaje o počtu absolventů, jejich rozdělení dle pohlaví a účast v jednotlivých věkových skupinách viz. Tab. 1.

Přehled o vzdělání absolventů v celku i v rámci věkových skupin a pohlaví viz. Tab. 3. Vysokoškolsky vzdělaných bylo celkem 5 osob, 3 ženy a 2 muži. Nejvíce absolventů rekvalifikačního kurzu mělo středoškolské vzdělání s maturitou – 60 osob. Z toho 48 žen (další 3 ženy mají SŠ vzdělání bez maturity) a 12 mužů. Druhou nejpočetnější skupinou byli vyučení, celkem 32 osob. Vyučených žen bylo 12, mužů 13. Jen základní vzdělání měly 2 absolventky rekvalifikace.

Celková úspěšnost uplatnění po absolvování kurzu je 55, 9 % (ze 102 absolventů se uplatnilo 57).

Rok 2002: Celkové údaje o počtu absolventů, jejich rozdělení dle pohlaví a účast v jednotlivých věkových skupinách viz. Tab. 2.

Přehled o vzdělání absolventů viz. Tab. 4. Vysokoškolsky vzdělaný byl jen 1 muž, vyšší odborné vzdělání měl také jen 1 muž. Z celkového počtu absolventů kurzu mělo 52 dokončené středoškolské vzdělání s maturitou (45 žen a 7 mužů). Vyučených bylo celkově 26 osob (20 žen, 6 mužů). Se základním vzděláním bylo 7 absolventů (6 žen a 1 muž).

Celková úspěšnost uplatnění po absolvování je 80, 2 % (z 91 absolventů se uplatnilo 73).

- *Rekvalifikační kurz absolvovalo více žen než mužů.*

Rok 2003:

Z celkového počtu 102 absolventů bylo 75 žen a 27 mužů. **Potvrdila** se tedy **hypotéza**, že tento rekvalifikační kurz navštěvovaly ve větším počtu ženy než muži.

Tab. 1: Počet absolventů rekvalifikačního kurzu a jejich rozdělení z hlediska pohlaví a věku v roce 2003

Věk	Počet zúčastněných žen	Počet zúčastněných mužů	Součet
18-25	7	3	10
26-35	37	10	47
36-45	21	7	28
46-55	10	5	15
56-více	0	2	2

Rok 2002:

Z celkového počtu 91 absolventů bylo 75 žen a 16 mužů. I v tomto roce se má hypotéza potvrdila.

Tab. 2: Počet absolventů rekvalifikačního kurzu a jejich rozdělení z hlediska pohlaví a věku v roce 2002

Věk	Počet zúčastněných žen	Počet zúčastněných mužů	Součet
18-25	25	2	27
26-35	18	5	23
36-45	13	6	19
46-55	19	1	20
56-více	0	2	2

- *Rekvalifikační kurz více absolvovali lidé ve věku 36 let a starší.*

Rok 2003:

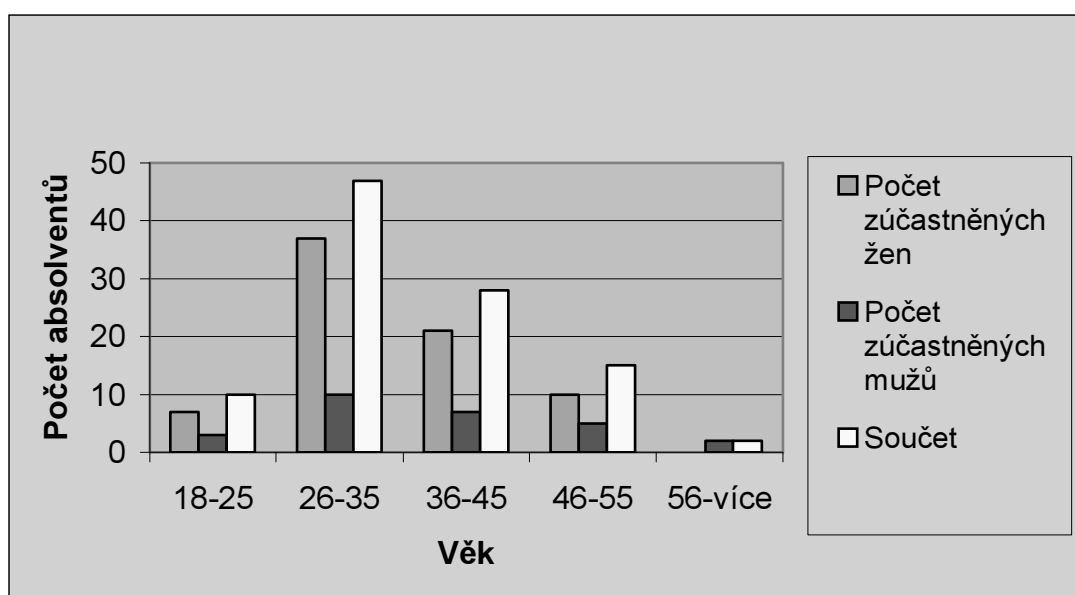
Co se týče celkového výsledku (bez rozdílu pohlaví), tak se má hypotéza **nepotvrdila**, protože kurzu se více zúčastnilo uchazečů a uchazeček mladších 35 let – celkem 57 osob. Starších účastníků, ve věku 36 – 57 let bylo 45 (31 žen a 14 mužů).

Z celkového počtu absolventů rekvalifikace (102) bylo jen 10 osob mladších 25 let – 7 žen a 3 muži (viz. Graf 1).

Pokud rozdělíme absolventy podle pohlaví, zde jsou výsledky jasnější více u žen než u mužů. U žen rekvalifikační kurz absolvovalo 44 uchazeček mladších 35 let. Ve věku 36 – 55 let to bylo 31 žen.

U mužů už tak jednoznačné výsledky nejsou. Z celkových 27 absolventů bylo 13 mladších 35 let a 14 ve věkovém rozmezí 36 až 57 let. Tudiž téměř vyrovnané výsledky (dále údaje viz. Tab. 1 a 2).

Graf 1: Podíl věkových skupin mužů a žen v rekvalifikačním kurzu v roce 2003

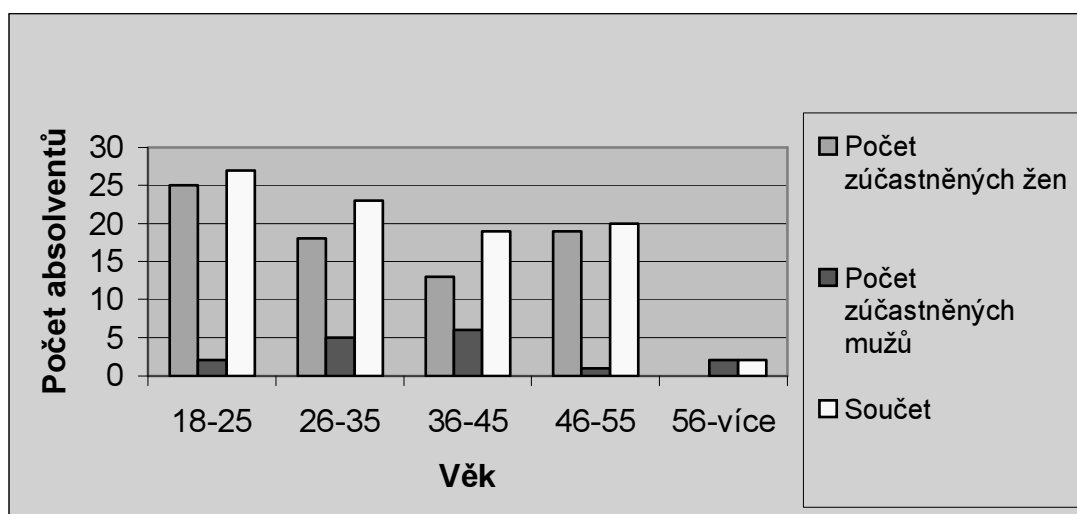
Rok 2002:

Hypotéza se **nepotvrdila**. Celkově se v roce 2002 zúčastnilo kurzu 50 uchazečů mladších 35 let, což je více než uchazečů starších 36 let. Těch bylo 41.

U žen je tento rozdíl v podstatě zcela totožný s rokem následujícím: 43 absolventek kurzu bylo mladších 35 let. Ve věku 36 – 55 let to bylo 32 absolventek.

U mužů 7 (z celkového počtu 16) bylo mladších 35 let. Více kurz absolvovalo uchazečů starších 35 let – 9 z nich.

Graf 2: Podíl věkových skupin mužů a žen v rekvalifikačním kurzu v roce 2002

- *Absolventi se středoškolským vzděláním do věku 25 let se méně rekvalifikovali než absolventi stejného vzdělání ve věku 26 - 35 let.*

Rok 2003:

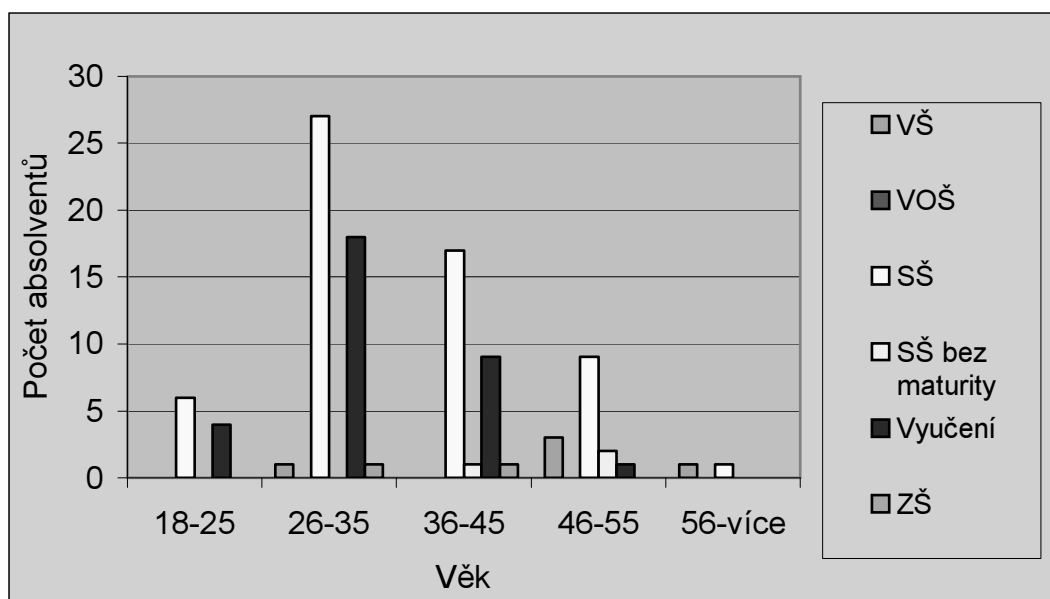
Mezi absolventy se středoškolským vzděláním do 25 let bylo jen 6 osob. Ve věkové skupině 26 – 35 let jich bylo 27. **Hypotéza se potvrdila.**

Tuto výzkumnou hypotézu jsme si položili, abychom si potvrdili fakt, že u mladších věkových skupin je již lepší dostupnost informační výchovy a práce s počítačem vůbec.

Tab. 3: Dosažené vzdělání absolventů a jeho rozdělení podle věkových skupin v roce 2003

Vzdělání	18-25	26-35	36-45	46-55	56-více
VŠ	0	1	0	3	1
VOŠ	0	0	0	0	0
SŠ	6	27	17	9	1
SŠ bez maturity	0	0	1	2	0
Vyučení	4	18	9	1	0
ZŠ	0	1	1	0	0

Graf 3: Dosažené vzdělání absolventů kurzu v roce 2003

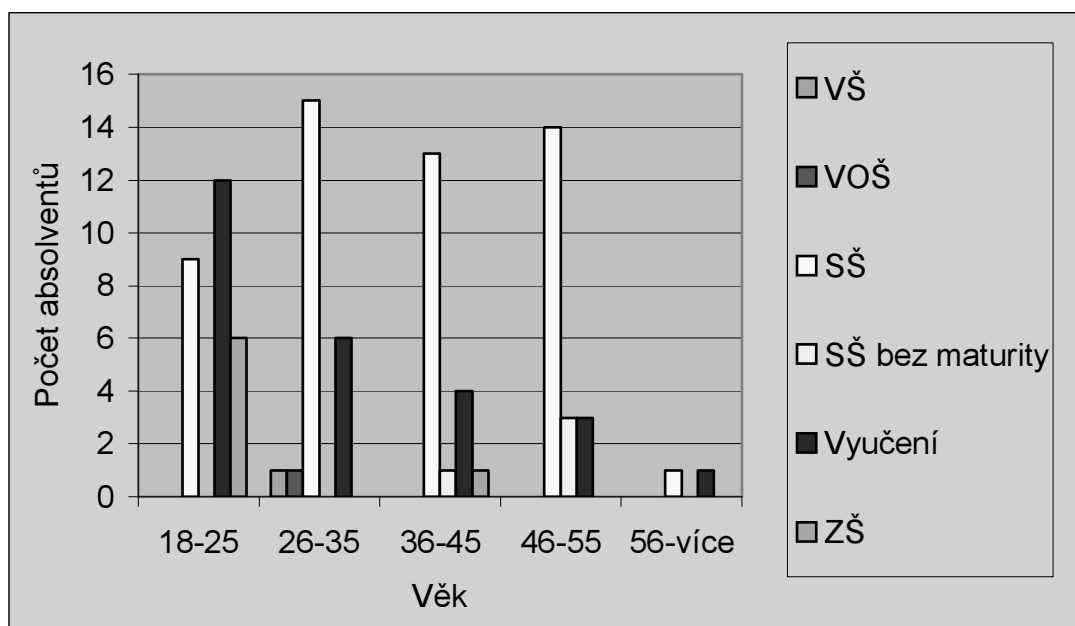
Rok 2002:

Z celkového počtu bylo 9 absolventů středoškoláků do 25 let, 26 – 35 letých bylo 15. Opět se **hypotéza potvrdila**.

Tab. 4: Dosažené vzdělání absolventů a jeho rozdělení podle věkových skupin v roce 2002

Vzdělání	18-25	26-35	36-45	46-55	56-více
VŠ	0	1	0	0	0
VOŠ	0	1	0	0	0
SŠ	9	15	13	14	1
SŠ bez maturity	0	0	1	3	0
Vyučení	12	6	4	3	1
ZŠ	6	0	1	0	0

Graf 4: Dosažené vzdělání absolventů v roce 2002

- *Absolventi v mladších věkových skupinách (18 – 35 let) se více uplatnili na trhu práce než absolventi ve starších věkových skupinách (36 – 55 let).*

Rok 2003:

Ve věku 18 – 35 let se celkově rekvalifikovalo 57 absolventů. Z toho 33 se po rekvalifikaci uplatnily. Úspěšnost je **57, 9 %**.

Ve věkové skupině 36 – 55 let se rekvalifikovalo 43 osob. Z nich 21 se uplatnilo. Úspěšnost je **48, 8 %**.

Dané údaje jsme podrobili statistickému zhodnocení a vztah mezi uplatněním a věkovou kategorií nebyl ve vzorku z roku 2003 statisticky prokázán (nebyla překročena 5 % hladina významnosti). Nedokážeme tedy určit, zda se hypotéza potvrdila. Na základě relativních údajů by se dalo říci, že hypotéza se potvrdila (viz. výše).

Tab. 5: Uplatnění absolventů podle věkových skupin v roce 2003

Věk	Počet absolventů	Počet uplatněných absolventů	Úspěšnost v %
18-25	10	5	50
26-35	47	28	59,6
36-45	28	11	39,3
46-55	15	9	60
56-více	2	2	100

Rok 2002:

Ve věkové skupině 18 – 35 let se rekvalifikovalo 50 osob. Z nich se 44 uplatnilo. Úspěšnost je **88 %**.

Ve věkové skupině 36 – 55 let se rekvalifikovalo 39 osob. Uplatnilo se 27 osob. Úspěšnost je **69, 2 %**.

Hypotéza se potvrdila. Také byl statisticky prokázán vztah mezi uplatněním a věkovou kategorií. V tomto vzorku za rok 2002 je tedy možno vztah mezi těmito dvěma proměnnými považovat za statisticky průkazný.

Ukazuje se nám nepoměr mezi lety 2002 a 2003. V roce 2002 se statisticky ukazuje vztah mezi uplatněním a věkovou kategorií, ovšem v roce 2003 to již neplatí. Pro průkazné zjištění této skutečnosti by bylo vhodné opakovat výzkum v následujících letech a na základě získaných výsledků poté určit přesnější závěry.

Tab. 6: Uplatnění absolventů podle věkových skupin v roce 2002

Věk	Počet absolventů	Počet uplatněných absolventů	Úspěšnost v %
18-25	27	24	88,9
26-35	23	20	86,9
36-45	19	14	73,7
46-55	20	13	65
56-více	2	2	100

- *Po absolvování rekvalifikačního kurzu byli muži v získání zaměstnání úspěšnější než ženy.*

Rok 2003:

U mužů, z celkového počtu 27 absolventů, získalo práci po rekvalifikaci 14. Úspěšnost v získání zaměstnání je **51,8 %**.

U žen, z celkového počtu 75 absolventek, získalo práci 43 z nich. Úspěšnost v získání zaměstnání je **57,3 %**.

Hypotéza se **nepotvrdila v rámci uvedených relativních údajů. Ovšem hypotéza mezi vlivem pohlaví a uplatněním nebyla statisticky potvrzena.**

Tab. 5: Uplatnění absolventů kurzu na trhu práce celkově a podle pohlaví v roce 2003

Rok 2003	muži	ženy	celkem
celkový počet absolventů	27	75	102
počet uplatněných osob	14	43	57
úspěšnost v %	51,8	57,3	55,9

Rok 2002:

U mužů, z celkového počtu 16 absolventů rekvalifikace, získalo poté práci 12 z nich. Úspěšnost v získání zaměstnání je **75 %**.

U žen, z celkového počtu 75 absolventek, získalo po rekvalifikaci 61 z nich práci. To představuje úspěšnost **81,3 %**.

Hypotéza se **nepotvrdila. Opět ale platí, že hypotéza mezi vlivem pohlaví a uplatněním nebyla statisticky potvrzena.**

Tab. 6: Uplatnění absolventů kurzu na trhu práce celkově a podle pohlaví v roce 2002

Rok 2002	muži	ženy	celkem
celkový počet absolventů	16	75	91
počet uplatněných osob	12	61	73
úspěšnost v %	75	81,3	80,2

2.4.1 Analýza problémových okruhů

Jedním z problémových okruhů je rozdílný počet absolventů – mužů a absolventek – žen daného rekvalifikačního kurzu. Ve výzkumu pracujeme se soubory o velikosti - pro rok 2003 se 102 absolventy, přičemž 75 z nich jsou ženy a 27 muži, a pro rok 2002 s 91 absolventy, z nich 75 žen a 16 mužů. Jsou to výběrové soubory, které jsou pro nás „dány“ a jsou závazné. Jsme si tohoto nepoměru vědomi, a podle toho s ním také pracujeme.

Je to ovšem také významný ukazatel, který vypovídá o struktuře zájmu, z hlediska pohlaví, o tento rekvalifikační kurz. Ostatně je také zmíněn v jedné ze stanovených výzkumných hypotéz.

Je třeba také počítat s tím, že čísla, s kterými pracujeme jsou relativní. Máme tím především na mysli počet absolventů, kteří byli po kurzu vyřazeni z evidence úřadu práce. V rámci statistik a údajů, které jsou vedeny a evidovány na ÚP v Břeclavi nelze spolehlivě určit, zda získali zaměstnání či se jinak uplatnili na trhu práce, právě jen díky tomuto rekvalifikačnímu kurzu. Pokud byla možnost nahlédnout do evidence, nejsou zde vedeny podrobnější či spíše určující informace o absolventech rekvalifikace. Je pouze konstatován fakt, zda jsou ještě stále vedeni v evidenci nebo již jsou z ní vyřazeni.

2.4.2 Konfrontace teorie a výzkumu

V teoretické části jsme na základě dostupných materiálů k tématu vymezili širší pojmu informační gramotnost. Jednou z jejích součástí je i počítačová gramotnost, což je schopnost pracovat na počítači a s počítačem. Právě jí je u nás v rámci rozvoje informační gramotnosti věnována největší pozornost. Proto ministerstvo informatiky (v rámci konceptu *Státní informační a komunikační politika*) vsadilo na vlastní aktivitu a začíná naplňovat svůj cíl. A tím je rozšíření základní počítačové gramotnosti alespoň na polovinu dospělé populace během následujících čtyř let.

A my si myslíme, že aktivita je to prospěšná a není vůbec tzv. „od věci“. Znalost práce na PC je dnes významným faktorem, který pomůže zvýšit uplatnění na trhu práce. A výsledky výzkumu, který zde prezentujeme, jsou toho jasným

důkazem. V různých podobách se dnes práce na PC promítá do mnoha oborů a zaměstnání. Jak jsme se dozvěděli na Úřadu práce v Břeclavi, v mnoha rekvalifikačních kurzech je obsažena výuka práce s výpočetní technikou.

Znalost práce na PC je tak podstatná, že v rámci rekvalifikace je zařazena mezi nesespecifické, a to znamená, že ji může absolvovat jakýkoli nezaměstnaný s dotací ÚP, i bez příslibu zaměstnání!

Podle vyjádření Úřadu práce v Břeclavi, obsluha osobního počítače je základní gramotnost, kterou zaměstnavatelé vyžadují dnes i u vyučených. U středoškoláků je tato znalost požadována úplně automaticky. Proto je všem umožněno zúčastnit se rekvalifikace Základy obsluhy PC i bez zmíněného příslibu zaměstnání.

Jak ukázal výzkum, uchazečům nakonec docela výrazně tento rekvalifikační kurz pomohl získat zaměstnání, a tím se uplatnit na trhu práce břeclavského regionu. Ovšem výsledky o celkové úspěšnosti absolventů za oba zkoumané roky (2002 i 2003) jsou povzbudivé, a tím nám výzkum potvrdil to podstatné a nejdůležitější. Celková úspěšnost všech absolventů, bez rozdílu pohlaví a věku, v roce 2003 byla téměř 56 %, v roce 2002 to bylo 80 %! Což je podle našeho názoru velký úspěch a slušný výsledek. I když přesně nemůžeme tvrdit, že je to jen zásluhou této rekvalifikace, protože zde působí řada faktorů, které jsou velmi složitým komplexem sám o sobě, a není v našich silách zjistit všechny okolnosti, které na prezentované výsledky mohou mít vliv. Ostatně si to ani neklademe za výzkumný cíl.

I přes tuto „nejistotu“ si myslíme, že zmíněný rekvalifikační kurz měl opravdu význam a vždy více jak polovina z jeho absolventů uspěla na trhu práce. Tyto výsledné údaje korespondují s prezentovanou teorií. A to sice, že v současné době je znalost práce s výpočetní technikou důležitá kompetence, která výrazně zvýší šance na úspěch v rámci požadavků trhu práce. Význam informační gramotnosti vzrůstá a projevuje se nám nejvíce v úrovni počítačové gramotnosti. Alespoň její základní úroveň nám dnes zajistí lepší profesní uplatnění, a také jistělepší i náš občanský život (lepší a širší možnosti vyhledávat informace a utřídit si je).

ZÁVĚR

Analýzu rekvalifikačního kurzu jsme si zvolili právě proto, že nabízí jasné a přehledné informace o svých absolventech. Uchazeči o zaměstnání v okrese Břeclav, kteří se rekvalifikují, aby zvýšili své šance na trhu práce a opět se zaměstnali, nám přišli jako tím nejlepším základním souborem. Úřad práce vede o svých uchazečích i rekvalifikačních kurzech záznamy, které umožňují zjistit úspěšnost kurzu, a především jeho absolventů. Vzhledem k tématu práce, se nám to jevílo jako nejlepší alternativa pro to, co jsme chtěli zjistit. Vedla nás k tomu také zvědavost zmapovat blízký region Břeclav, který spolu s okolními okresními městy, tvoří oblast s nejvyšší nezaměstnaností v Jihomoravském kraji.

Na začátku výzkumu jsme si položili pět výzkumných hypotéz, díky kterým jsme chtěli zjistit údaje o absolventech a jejich úspěšnosti. Jak jsme již uváděli dříve, na ÚP Břeclav je vedena jen obecná statistika, která nerozděluje absolventy rekvalifikace podle pohlaví nebo věkových skupin. Nezaznamenává se úspěšnost vymezených skupin absolventů podle věku, pohlaví, vzdělání a neexistuje vzájemné srovnání. Tyto informace nám připadají nejzajímavější a vcelku důležité pro celkové zhodnocení rekvalifikace. Takové zhodnocení údajů může poskytnout informace o problémových skupinách nebo naopak o největším přínosu v rámci jiné skupinky.

Naším cílem bylo tedy zjistit tyto údaje: o počtu absolventů žen a mužů, a které pohlaví převládá; rozdělení absolventů podle věkových skupin a určení jejich vzájemného počtu; rozdělení absolventů podle dosaženého vzdělání; určit úspěšnost absolventů nejen celkově, ale také z hlediska pohlaví a věku. Podle těchto cílů jsme formulovali výzkumné hypotézy.

Zhodnocení analýzy, dle našeho názoru, nepřinesly výrazně nečekané výsledky.

Ovšem jako zajímavý výsledek se nám jeví nepotvrzení druhé hypotézy. Tuto hypotézu jsem si pokládali především proto, abychom si potvrdili tvrzení, že mladší lidé už v rámci studia nebo také i informálního vzdělávání, mají informační výchovu a častěji se setkávají s informačními technologiemi. (Souvislost s tímto tvrzením se snažíme zjistit i třetí hypotézou, kde již studium konkretizujeme na středoškolské vzdělání). Podle výsledků se častěji rekvalifikují mladší lidé do věku 35 let. Nejvíce zářejícím je pro nás údaj z roku 2002, kdy mezi absolventy rekvalifikace bylo 27

osob ve věku 18 – 25 let. Zjištění bylo konzultováno s pracovníky ÚP Břeclav. Bylo nám potvrzeno, že čerství absolventi často vyslovují zájem právě o rekvalifikaci práce na PC, protože pocíťují nedostatečnou znalost práce na PC. Často argumentují tím, že měli nedostatečnou výuku počítačů - pouze v prvním ročníku, a to jen 1 x týdně.

Mírným překvapením je také nepotvrzení (páté) hypotézy o úspěšnějším uplatnění mužů než žen. Ženy byly po rekvalifikaci úspěšnější v následném pracovním uplatnění. Obecně se na trhu práce uplatňují lépe muži, ženy se musí daleko více snažit, aby získaly nebo si udržely práci, více se probíjet a dokazovat svoje znalosti I když víme, že statisticky se vztah mezi pohlavím a uplatněním neprojevil, stejně je to v rámci získaných údajů zajímavý výsledek. A jistě o něčem taky vypovídá.

Potvrzení čtvrté hypotézy není překvapením. Mladší absolventi rekvalifikace se lépe uplatnili než starší. Ukázalo se, že absolventi a mladí do 25 let mají po rekvalifikaci dobrou uplatnitelnost. V roce 2002 to bylo dokonce 88 %, v roce 2003 50 %. Příspěvní na tom nese, podle vyjádření úřadu práce, aktivní politika zaměstnanosti ve formě dotací na zaměstnání absolventa, která je pro zaměstnavatele velmi výhodná. Úřad práce hradí po dobu 1 roku 90 % mzdových nákladů zaměstnavatele na jím zaměstnaného absolventa. Zdá se, že tu máme prospěšné a efektivní opatření. Zde se také projevila nejasnost mezi statistickým zpracováním. V roce 2002 se potvrzuje statistická významnost, v roce 2003 ne – jak jsme již uváděli, bylo by třeba ještě provést další výzkumné šetření v následujících letech, aby se s určitostí dalo hovořit o statistické významnosti vztahu pohlaví a uplatnění.

Doporučení: Na základě těchto zjištění by bylo možná vhodné uvažovat o zkvalitnění a zintenzivnění informační výuky, nebo dokonce o zařazení zkoušky z počítačové gramotnosti do maturitní zkoušky (jak navrhuje ÚP v Břeclavi). Současná společnost klade velké nároky na schopnost orientovat se ve stále rostoucím množství informací, tyto informace hodnotit a využívat je při řešení úkolů. To by mělo podmiňovat i odpovídající změny ve vzdělávací soustavě, protože právě vzdělávání zajišťuje přípravu člověka na plnohodnotný život v dané společnosti.

Mezi nejpočetnější skupinu rekvalifikace patří lidé ve věku 26 – 35 let. Výsledek ostatně můžeme vztáhnout na výsledky výzkumu TNS Factum, kde bylo zjištěno, že 29 % ekonomicky aktivní populace (do věku 29 let) vůbec neumí

pracovat s počítačem. Zde by mohly pomoci aktivity jako např. Národní program počítačové gramotnosti, jehož nabízené kurzy práce s počítačem jsou vhodnou formou, jak si doplnit své znalosti a dovednosti.

Řešením, které by mohlo ovlivnit všechny prezentované problémy, je dostupnost celoživotního vzdělávání – jako dalšího aktualizovaného doplnění vzdělání. Ovšem to u nás představuje velký problém samo o sobě. Vzdělávání dospělých je u nás hodně palčivým tématem. Jsou to především nedostatečné možnosti vzdělávání, jako další profesní vzdělávání, zájmové, nebo občanské vzdělávání. Je třeba více podporovat další vzdělávání dospělých, které se u nás vyvíjí poměrně chaoticky a dost zaostává za ostatními evropskými zeměmi (dodnes není v ČR komplexně koncipovaná právní norma o vzdělávání dospělých). Velkým nedostatkem je také nejasná a nepřehledná certifikace za získané neformální vzdělávání, není zavedeno transparentní porovnání mezi českými a zahraničními certifikáty a kvalifikacemi a jiné závažné problémy této oblasti (*Národní program rozvoje vzdělávání, 2001*). Je potřeba se touto oblastí začít intenzivně zabývat a podpořit její rozvoj. Jak je prezentováno v závěrech výzkumu o funkční gramotnosti, lidský kapitál je tím největším zdrojem ekonomické prosperity země. Proto je důležité do něj investovat a všemi silami podporovat jeho rozvoj. Tato investice rozhodně nemůže být zbytečná.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

1. DAMBROVSKÁ, Michaela. Informační gramotnost. In *Informační gramotnost*. 1. vyd. Brno: Moravská zemská knihovna v Brně, 2003, s. 33-35.
ISBN 80-7051-151-6.
2. *Kurzy počítačové gramotnosti výrazně předčily očekávání účastníků* [online]. Praha: Ministerstvo informatiky. [cit. 2004- 04-17].
Přístup z: <<http://www.micr.cz/scripts/detail.php?id=18>>.
3. LANDOVÁ, Hana. Informační gramotnost, informační výchova a vysoké školy. In *Informační gramotnost*. 1. vyd. Brno: Moravská zemská knihovna v Brně, 2003, s. 45-49
ISBN 80-7051-151-6.
4. LANDOVÁ, Hana. *Kdo a jak řeší problém informační gramotnosti?*: Ikaros [online]. 2002, č. 09 [cit. 2002-09-01].
Přístup z: <<http://www.ikaros.cz/Clanek.asp?ID=200208599>>.
ISSN 1212-5075.
5. *Národní program počítačové gramotnosti v České republice zahájen* [online]. Praha: Ministerstvo informatiky. [cit. 2004-04-17].
Přístup z: <<http://www.micr.cz/scripts/detail.php?id=268>>.
6. *Národní program počítačové gramotnosti* [online]. Praha: Ministerstvo informatiky. [cit. 2004-04-17].
Přístup z: <<http://www.micr.cz/scripts/detail.php?id=414>>.
7. PALÁN, Zdeněk. *Výkladový slovník. Lidské zdroje*. 1. vyd. Praha: Academia, 2002. 280 s.
ISBN 80-200-0950-7.
8. SEDLÁČKOVÁ, Eva. Informační gramotnost – cesta k učící se společnosti. In *Informační gramotnost*. 1. vyd. Brno: Moravská zemská knihovna v Brně, 2003, s. 36-44

ISBN 80-7051-151-6.

9. *Státní informační a komunikační politika* [online]. Praha: Ministerstvo informatiky. [cit. 2004-04-17].

Přístup z: <<http://www.micr.cz>>

10. VOJTÁŠEK, Filip. *Průzkum TNS Factum: S počítačem neumí pracovat 44 procent lidí*. Ikaros [online]. 2004, č. 03 [cit. 2004-03-01].

Přístup z: <<http://www.ikaros.cz/Clanek.asp?ID=200402019>>.

ISSN 1212-5075.

11. VYPLEL, Vladimír. *Uchazeč o zaměstnání – práva a povinnosti*. 1. vyd. Praha:

MPSV, 2002. 40 s.

ISBN 80-86552-21-7.